

Katsaus seuran historiaan

Puhe Turun Maantieteellisen Seuran 40-vuotisjuhlassa Turun yliopiston maantieteen laitoksella 11.4.2001.

Esittäjinä fil.maist. Toni Ahlqvist ja fil.lis. Tommi Inkinen

Hyvät naiset ja herrat, mielestämme oikeaoppinen tapa aloittaa historiallinen katsaus on kertoa tarina, joka tiivistää jotain olennaista tutkimuskohteensa historiallisesta perusluonteesta. Ja koska tämän vaatimattoman esitelmän tutkimuskohteena on Turun Maantieteellisen Seuran kehityskaari, kerron teille tarinan maantieteilijän ja pikkuprinssin kohtaamisesta. Se menee seuraavasti:

MITÄ TE TEETTE?

- Minä olen maantieteilijä, vanha Herra sanoi.
- Mikä maantieteilijä on?
- Hän on tiedemies, joka tietää, missä ovat meret, joet, kaupungit, vuoret ja erämaat.
- Sehän on mielenkiintoista, pikku prinssi sanoi. Sehän on vihdoinkin todellinen ammatti. Ja hän silmäili maantieteilijän tähteä. Hän ei ollut vielä koskaan nähnyt niin suurenmoista tähteä.
- Onpa teidän tähtenne kaunis. Onko teillä valtameriä?
- En voi tietää sitä, sanoi maantieteilijä.
- Ah. (Pikku prinssi oli pettynyt.) Entä vuoria?
- En voi tietää sitä, sanoi maantieteilijä.
- Entä kaupunkeja ja jokia ja erämaita?
- En voi tietää sitäkään, sanoi maantieteilijä.
- Mutta teidän olette maantieteilijä.
- Aivan oikein, sanoi maantieteilijä, mutta minä en ole tutkimusmatkailija. Minulla onkin suuri puute tutkimusmatkailijoista. Ei maantieteilijä mene laskemaan kaupunkeja, jokia, vuoria, meriä, valtameriä eikä erämaita. Maantieteilijä on liian tärkeä herra juoksentelemaan ympäri. Hän ei poistu toimistostaan. Mutta hän ottaa siellä vastaan tutkimusmatkailijat. Hän kyselee heiltä yhtä ja toista ja kirjoittaa muistiin heidän kertomiaan asioita. Ja jos jonkun muistelmät tuntuvat mielenkiintoisilta, niin maantieteilijä ottaa selvää tutkimusmatkailijan luotettavuudesta.

Ote Antoine de Saint-Exupéry'n kirjasta Pikku Prinssi (WSOY 1965) Julkaistu myös Turun Maantieteellisen Seuran tiedonannoissa, no 2, 1969

Näin opettavaisen kertomuksen jälkeen on hyvä siirtyä itse asiaan.

Turun Maantieteellinen seura perustettiin Turussa maaliskuun 17. päivänä 1961. Perustajajäseniä oli tuolloin 46. Seuran ensimmäisessä hallituksessa istuivat puheenjohtajana apulaisprofessori Olavi Granö, varapuheenjohtajana professori Oiva Tuominen, sihteerinä filosofian maisteri Mauno Mielonen ja taloudenhoitajana filosofian kandidaatti Veijo Kaitanen. Muita jäseniä olivat Tuovi Metsämäki, Eero Hanhijärvi, Hannu Mansikkaniemi ja Olli-Pekka Laine.

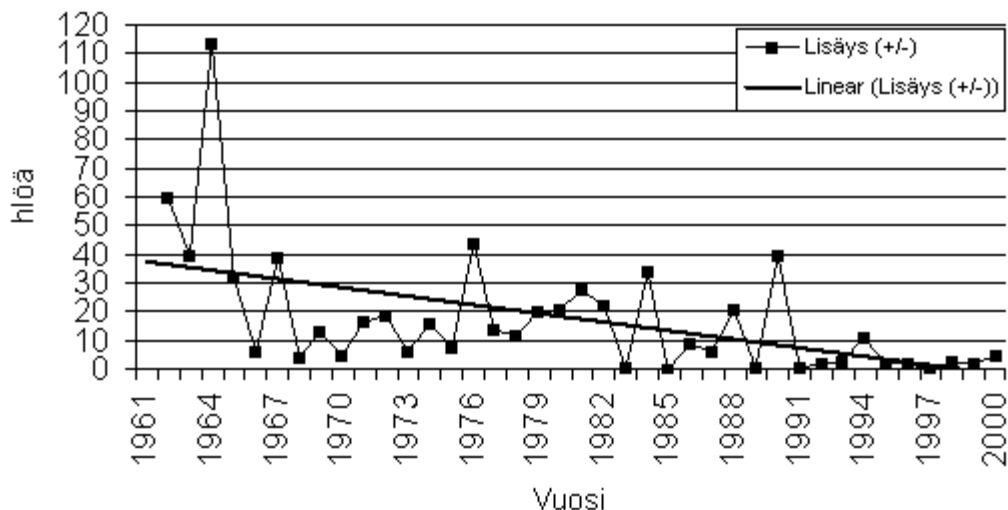
Seuran tarkoituksena on ollut toimia Turussa ja sen ympäristössä olevien maantieteilijäin yhdyssiteenä sekä edistää maantieteellistä tutkimusta Suomessa. Turun Maantieteellisen Seuran

jäsenmäärä on 40 vuoden aikana karttunut ensimmäisen vuoden 60:stä jäsenestä 573:en jäseneseen vuoden 2000 lopussa. Seuralla on neljäkymmentävuotiaan taipaleensa aikana ollut kaiken kaikkiaan 17 puheenjohtajaa (Tuominen, Granö, Ohlson, Säntti, Mielonen, Saviranta, Yli-Jokipii, Mansikkaniemi, Kaitanen, Vainio ja Heino, Tuhkanen, Löytönen, Jutila, Ojankoski, Mäki, Vuorela), 18 varapuheenjohtajaa (Granö, Tuominen, Ohlson, Säntti, Mielonen, Saviranta, Yli-Jokipii, Kytömäki, Kaitanen, Taina, Mansikkaniemi, Vainio, Heino, Uotila, Kalliola, Jutila, Mäki, Rossi?) ja 14 sihteeriä. (Mielonen, Kaitanen, Saviranta, Heino, Jumppanen, Lundén, Rastas, Kasanen, Ahdan, Toivari, Jutila, Mäkinen, Vuorela ja Alho).

Seuran ensimmäiseksi kunniajäseneksi kutsuttiin 24.4.1979 professori Oiva Tuominen ja toiseksi kunniajäseneksi 21.9.1981 apulaisprofessori Birger Ohlson. Turun Maantieteellisen Seuran kolmanneksi kunniajäseneksi kutsuttiin 21.3.1991 akateemikko Olavi Granö.

Jäsenmäärän kehitystä analysoi tarkemmin Turun Maantieteellisen Seuran hallituksen jäsen filosofian lisensiaatti Tommi Inkinen. Ole hyvä, lisensiaatti Inkinen.

Jäsenmäärän kasvu vuosittain 1961-2000

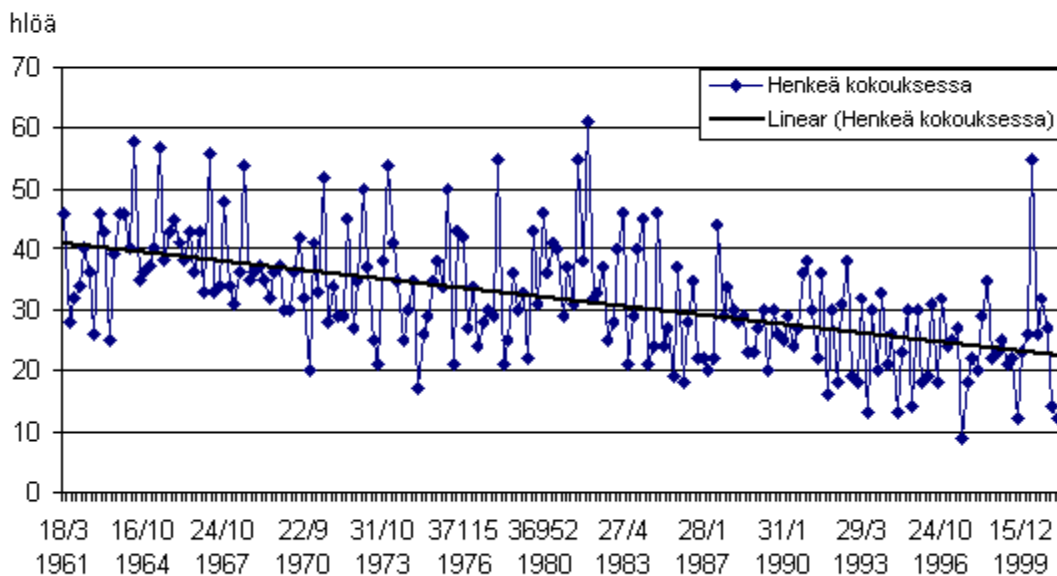
Kiitos, lisensiaatti Inkinen.

Seura sai valtionapua melko säännöllisesti vuoteen 1976 asti. Tuohon asti seura myös tuki stipendein erilaisia hyvinkin ajankohtaisia tutkimushankkeita. Esimerkkinä tällaisesta ajankohtaisesta tutkimushankkeesta mainittakoon vuonna 1972 yhteiskuntatieteiden ylioppilas Harri Anderssonille jaettu 100 markan apuraha Turun ja ympäristökuntien väritelevisiion omistajia koskevaan tutkimukseen. Vuosina 1969–1972 filosofian kandidaatti Matti Seppälän aloitteesta ja toimittamana ilmestyi Turun Maantieteellisen Seuran tiedonantoja, mutta lehtisen julkaisu jouduttiin lopettamaan niukkojen resurssien vuoksi.

Vuonna 1977 alettiin kerätä jäsenmaksua. Toimintaa jouduttiin tuolloin jonkin verran yksinkertaistamaan, koska rahoittamiseen oli käytettävissä ainoastaan jäsenmaksuista kertyneet varat.

Turun Maantieteellisen Seuran kokouksia on tähän mennessä ollut 205, joissa on pidetty kaiken kaikkiaan 373 esitelmää. Aiheet kattavat tämän asustamamme geoidin maantieteellisen todellisuuden lähes täydellisesti, kuten seuran puheenjohtaja Nina Vuorela teille jo kertoikin. Kokousten osanottajamäärissä on ollut melkoista vaihtelua neljänkymmenen vuoden aikaperspektiivillä tarkasteltaessa. Osanottajamäärän muutostrendejä analysoi seuraavaksi lisenasiaatti Inkinen.

Kokouksiin osallistuminen 1961-2000

Seura on ollut aktiivinen myös retkien järjestäjänä. Seurassa on tähän päivään mennessä tehty 26 retkeä, jotka ovat pääasiassa suuntautuneet Lounais-Suomeen, mutta toki on käyty myös Tampereella, Ahvenanmaalla ja Lounais-Hämeessä. Myös ulkomailla on käyty: vuonna 1970 Gotlannin saarella kevätretkellä, 1971 Tukholmassa ja vuonna 1973 neuvostovallan aikaisessa Eestissä.

Seuran tulevaisuus näyttää niukoista resursseista huolimatta valoisalta. Tulevaisuuden ohjenuoraksi käyvät mainiosti Turun Maantieteellisen Seuran Tiedonantojen toisesta numerosta vuodelta 1969 kootut ajatukset, joiden esittäjät ovat olleet, ja osa on yhä, aktiivisia jäseniä Turun Maantieteellisessä Seurassa.

Kysymys vuodelta 1969: Mitä odotat Turun Maantieteelliseltä Seuralta?

Näin vastasi lehtori Jorma Kytömäki: "Yleensä olen ollut tyytyväinen seuran toimintaan. Kokoukset ja retket ovat olleet tarkoituksenmukaisia. Uudet ideat... ovat piristävää vaihtelua. Jatkettakoon samaan tapaan."

Seuraavasti tuumaili filosofian lisensiaatti Hannu Mansikkaniemi: "Esitelmiin olen tyytyväinen. Toivon, että kokouksissa esitettäisiin enemmän pieniä maantieteellisiä havaintoja." Mikä onkin edelleen hieno ajatus.

Filosofian maisteri Jaakko Saviranta asetti muodollisesti pätevät tavoitteet "Odotan, että seura edelleen aktiivisesti toteuttaa sääntöjensä toisessa pykälässä sille asetettuja tehtäviä. Toimintaa voisi tehostaa ottamalla yhteyksiä muihin seuroihin, ulospäin suuntautuvalla aktiivisella jäsenhankinnalla ja kokousten mainostamisella."

Luonnontieteiden kandidaatti Jorma Taina esitti myös oman viisiportaisen tavoitelistansa koskien Turun Maantieteellisen Seuran toimintaa: "Seuran piirissä tulisi olla: 1) Mielenkiintoisia esitelmiä ajankohtaisista aiheista 2) kannanottoja sekä tutkimuksesta että opetuksesta 3) keskustelua kokouksiin 4) poikkitieteellisiä esitelmiä ja keskusteluja 5) hallitukseen enemmän opiskelijajäseniä."

Luonnontieteiden kandidaatti Aarre Heino katsoi tulevaisuuden lepäävän vakaalla pohjalla ja totesi: "Olen täysin tyytyväinen seuran toimintaan."

Ja viimeisenä ajatuksena esitettäköön silloisen virkaatekevän apulaisprofessori Mauno Mielosen ajatus, joka kiteyttäköön myös tämän vaatimattoman katsauksen Turun Maantieteellisen Seuran neljäkymmentävuotiseen historiaan. Mitä odostat Turun Maantieteelliseltä Seuralta? "Kauan eläisi, menestyisi ja kukoistaisi."

Kiitos.